

Ohjatut snorkkelisukellukset ja snorkkelisukellustapahtumat

Suomenkieleinen järjestämisohje

Sukeltajaliitto ry, 7.2.2024

Päivityshistoria

15.2.2024	Hyväksytty liiton hallituksessa.
07.02.2024	Tarkennettu ryhmien kokoa ja osallistujien valvontaan liittyviä tietoja.
06.11.2023	Ensimmäinen julkaisu

Sisällys

Päivityshistoria.....	2
1. Johdanto	4
2. Osallistumisen ennakkotiedot	4
3. Tapahtuman aikana annettavat tiedot ja ohjeet.....	5
3.1 Varusteet.....	5
3.2 Sukelluksen kulku.....	5
3.3 Turvallisuus	5
4. Toiminta sukellustapahtuman aikana	6
5. Osallistujien valvonta.....	6
5.1 Sukellusryhmän johtaminen	6
5.2 Epäsuora valvonta.....	7
5.3 Suora valvonta	7
5.4 Veteenmeno ja vedestä nouseminen	7
6. Pelastaminen	8
6.1 Ensiapu- ja pelastusvälineet	8
6.2 Pelastussuunnitelma.....	8
LIITE: Esimerkki osallistujan ennakkolomakkeesta	9

1. Johdanto

Tämä Sukeltajaliiton ohje koskee ohjattujen snorkkelisukellusten ja snorkkelisukellustapahtumien järjestämistä. Ohjetta laadittaessa on huomioitu standardi ISO 13289, *Recreational diving services – Requirements for the conduct of snorkelling excursions*. Tämän ohjeen lisäksi on näitä toimintoja järjestettäessä noudatettava Sukeltajaliiton snorkkelisukelluksen turvaohjetta, Sukeltajaliiton eettisiä ohjeita ja Sukeltajaliiton ympäristöohjelmaa.

Kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) 3 § mukaan yhdistyksen omille jäsenilleen tarjoamat palvelut eivät sisälly kuluttajaturvallisuuslain piiriin. Jos ohjattuja snorkkelisukelluksia ja snorkkelisukellustapahtumia järjestetään muille kuin oman seuran jäsenille, tulee noudattaa myös kuluttajaturvallisuuslakia ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin antamia kuluttajapalveluiden tarjoajia koskevia ohjeita.

Silloinkin kun toiminta kohdistuu oman seuran jäseniin, Tukesin ohjeita on suositeltavaa noudattaa vapaaehtoisesti. Turvallisuus on kaikkien etu, ja Tukesin ohjeet sisältävät yleispäteviä hyviä käytäntöjä mm. riskiarvioihin, turvallisuussuunnitteluun ja muuhun turvallisuustyöhön, jotka parantavat myös seuratahtumien turvallisuutta ja laatua.

2. Osallistumisen ennakkotiedot

Mikäli osallistuja on alaikäinen, hänellä on oltava huoltajan kirjallinen lupa.

Tapahtuman järjestäjän on tiedotettava ennakkoon osallistujia snorkkelisukelluksen kunto- ja terveysvaatimuksista. Snorkkelisukelluksen lääketieteellisiin riskitekijöihin on kiinnitettävä erityistä huomiota, mm. sydän- ja verisuonitaudit, keuhkosairaudet, ja sairaudet jotka saattavat aiheuttaa tajunnan menetystä. Myös ikääntymisen tai alentuneen fyysisen kunnan aiheuttamiin riskeihin on kiinnitettävä huomiota.

Osallistujille on annettava ennakkotietona Sukeltajaliiton CMAS-koulutuksen yleisen koulutusohjeen kappaleen 4.1 mukaiset riittävät tiedot, joiden perusteella hän voi tehdä harkitun päätöksen tapahtumaan osallistumisesta.

Lisäksi osallistujalle on erityisesti kerrottava

- Että mahdollisista terveydellisistä riskitekijöistä on tärkeä kertoa tapahtumanjärjestäjälle
- Kelluntavälineiden käytöstä
- Miksi snorkkelisukellusparina sukeltaminen on tärkeää
- Miksi on tärkeää pysytellä näköyhteyden päässä snorkkelisukellusoppaasta
- Miksi on tärkeää keskeyttää sukellus ennen kuin tulee kylmä, tai väsynyt tai stressaantunut olo.

3. Tapahtuman aikana annettavat tiedot ja ohjeet

3.1 Varusteet

Tapahtumanjärjestäjän on ennen sukelluksen alkua annettava osallistujille riittävät tiedot seuraavien varusteiden sopivuuteen, käyttöön, turvallisuustekijöihin sekä käytönjälkeiseen huoltoon, puhdistamiseen ja tarpeen vaatiessa desinfiointiin liittyen.

- Maski
- Snorkkeli
- Räpylät
- Leikkuuvälineet
- Kelluntavälineet
- Puku (mikäli käytetään)
- Painot (mikäli tarvitaan)

Jos osallistujat käyttävät omia varusteitaan, tapahtumanjärjestäjän on varmistuttava siitä, että varusteet soveltuvat tehtävien sukellusten turvalliseen suorittamiseen. Tapahtumanjärjestäjällä on oikeus ja velvollisuus estää sukellus, jos varusteet eivät ole soveltuvia.

3.2 Sukelluksen kulku

Tapahtumanjärjestäjän on ennen sukelluksen alkua annettava osallistujille riittävät tiedot sukelluksen kulkuun ja sukelluksen aikaisiin toimintatapoihin liittyen

- Korvien ja maskin paineentasaus, snorkkelin tyhjentäminen
- Merkinannot, mukaan lukien sukelluksen keskeyttämiseen ja sukeltajien takaisinkutsumiseen liittyvät merkit
- Jako sukelluspareihin ja sukellusparina sukeltaminen
- Huomionarvoiset kohteet, joita sukelluksen aikana tullaan näkemään
- Ympäristötekijät
- Ympäristövastuullinen toiminta ja sukelluskäytännöt

3.3 Turvallisuus

Tapahtumanjärjestäjän on ennen sukelluksen alkua kerrottava osallistujille, miten kyseiselle sukellukselle oleellisia riskejä voidaan torjua ja vähentää, esimerkiksi

- Auringonpolttamat
- Auringonpistos, lämpöuupumus
- Hypotermia

- Vesiliikenteen aiheuttamat riskit
- Eksyminen sukellusoppaasta, ryhmästä eroon joutuminen
- Väsyminen
- Hengenpidätyksen riskitekijät, mm. matalan veden tajuttomuus, ylihengitys
- Virtaukset
- Aallokko

4. Toiminta sukellustapahtuman aikana

Sukellustapahtuman aikana osallistujien turvallisuuden varmistaminen on tapahtumanjärjestäjän ja tapahtumanjärjestäjän nimeämän sukellusoppaan vastuulla.

Tapahtumanjärjestäjän tulee ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja määritellä mikä on suurin ryhmäkoko, jota yksi sukellusopas voi johtaa. Muita turvallisuutta edistäviä toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi lauttojen ja pienveneiden käyttö pintatukena, alueen merkitseminen poijuilla jne.

Palveluntarjoajan tulee varmistua siitä, että osallistujilla on sopivat ja olosuhteiden edellyttämät varusteet.

Sukellusoppailla ei saa olla muita tehtäviä, kun he johtavat ohjattuja sukelluksia. Jos tapahtumassa on esim. valokuvausta tai videointia, sitä toteuttavalla henkilöllä ei voi olla mitään osallistujiin liittyviä turvallisuustehtäviä.

Vähintään yhden sukellusoppaan on johdettava ohjattua snorkkelisukellustapahtumaa. Mikäli tapahtuman johtamiseen osallistuu useampia snorkkelisukellusoppaita, tapahtumanjärjestäjän on nimettävä yksi heistä päävastuulliseksi henkilöksi, jonka johdolla muut oppaat toimivat.

5. Osallistujien valvonta

5.1 Sukellusryhmän johtaminen

Tapahtumanjärjestäjän on otettava huomioon seuraavia asioita, kun hän nimeää eri ryhmien sukellusoppaat

- Kohteen sijainti, koko ja laajuus, kohdetyyppi
- Osallistujien määrä
- Viestintään ja kieleen liittyvät asiat
- Osallistujien snorkkelisukelluskoulutus, kokemus ja taitotaso
- Osallistujien kunto ja valmiudet
- Pintaorganisaation ja avustajien taitotaso ja määrä
- Välineet, kuten viestintävälineet, apuveneet, pelastus- ja ensiapuvälineet
- Osallistujien valvontaan liittyvät seikat, kuten näkyvyys veden alla, virtaukset, aallokko tai vedenalaiset rakenteet

Tapahtumanjärjestäjän on jaettava osallistujat sukelluspareihin tapahtuman ajaksi.

- Snorkkelisukellusoppaan tulee muistuttaa osallistujia parityöskentelystä
- Mikäli pinnan alle sukeltaminen on kyseisessä tapahtumassa mahdollista, toisen sukellusparista on valvottava pinnalla sillä aikaa kun parin toinen jäsen sukeltaa pinnan alle

5.2 Epäsuora valvonta

Mikäli pinnalta tapahtuva epäsuora valvonta on tapahtumanjärjestäjän riskiarvion mukaan mahdollista, snorkkelisukellusoppaan on varmistuttava, että jokaista sukellusparia pystytään tarkkailemaan tehokkaasti pinnalta käsin, ja että sukellusparit pystytään tarvittaessa saavuttamaan nopeasti. Snorkkelisukellusoppaan tai erikseen nimetyn turvasukeltajan on oltava välittömässä avustusvalmiudessa.

Ihanteellisissa olosuhteissa yksi snorkkelisukellusopas voi epäsuorasti valvoa enintään 10 osallistujan ryhmää. Ryhmän kokoa on tarpeen ja olosuhteiden mukaan pienennettävä turvallisen kokoiseksi.

5.3 Suora valvonta

Suoraa valvontaa vedessä suorittavan sukellusoppaan on varmistuttava siitä, että osallistujat näkevät ja tunnistavat hänet helposti. Sukellusopas voi esimerkiksi pukea päälleen kirkkaan värisen hupun tai liivin, käyttää kahta eriväristä räpylää tai kuljettaa mukanaan pelastusrengasta tai lauttaa, jolloin hänet on helppo tunnistaa ryhmästä. Sukellusoppaan on pysyttävä lähellä ryhmää ja kyettävä reagoimaan nopeasti ongelma- ja hätätilanteissa.

Ihanteellisissa olosuhteissa yksi snorkkelisukellusopas voi suoraan valvoa enintään 6 osallistujan ryhmää. Ryhmän kokoa on tarpeen ja olosuhteiden mukaan pienennettävä turvallisen kokoiseksi. Ensi kertaa snorkkelisukellusta kokeilevia tulisi olla enintään kaksi sukellusopasta kohti.

5.4 Veteenmeno ja vedestä nouseminen

Osallistujat on kirjattava, kun he menevät veteen ja kun he nousevat pois vedestä. Sukellusoppaan on varmistuttava siitä, että kaikki osallistujat ovat palanneet vedestä.

6. Pelastaminen

6.1 Ensiapu- ja pelastusvälineet

Tapahtumanjärjestäjän on varmistuttava siitä, että jokaisessa tapahtumassa on riittävät ensiapu- ja pelastusvälineet

- Olosuhteisiin sopiva ensiapupakkaus
- Hapenantolaite
- Välineet sukeltajien takaisin kutsumiseen, kuten pinnan päällä ja veden alla annettavien äänimerkkien antamiseen soveltuvat välineet
- Kello tai muu aikaa mittaava väline
- Olosuhteisiin soveltuvat viestintävälineet, kuten VHF-radio, puhelin
- Apua hälytettäessä tarvittavat yhteystiedot

Sukelluskohteesta ja olosuhteista riippuen hyödyllisiä tai tarpeellisia varusteita ovat mm.

- Kellunta-apuvälineet, alueen ja kohteen merkitsemiseen käytettävät poijut, sukeltajakohtaiset merkkipoijut
- Kiikarit
- Polarisoidut aurinkolasit
- Avaruuspeitot
- Sydäniskuri
- Juomavesi
- Pelastettavan vedestä nostamisen apuvälineet, kuten pelastusverkot
- GPS
- Apuvene
- Sukeltajanlippu

6.2 Pelastussuunnitelma

Tapahtumanjärjestäjän tulee varmistua siitä, tapahtuman pelastussuunnitelmasta ilmenee vähintään seuraavat asiat:

- Mistä apua hälytetään
- Mitä viestintälaitteita avun hälyttämiseen on käytettävissä
- Mitä pelastusvälineitä on käytettävissä
- Mitä ensiapuvälineistöä on käytettävissä
- Mikä on pintaorganisaation tehtävänjako hätätilanteessa
- Millä menetelmillä mahdollista kadonnutta sukeltajaa etsitään
- Miten osallistujat kutsutaan takaisin
- Miten pelastettava nostetaan vedestä
- Miten evakuointi tehdään

LIITE: Esimerkki osallistujan ennakkolomakkeesta

SNORKKELISUKELLUSTAPAHTUMA

Snorkkelisukelluskelpoisuus

Snorkkelisukeltaminen on harrastus, joka edellyttää kohtuullista fyysistä kuntoa ja normaalia terveyttä. Henkilö, jolla on tai on ollut seuraavia riskitekijöitä ei välttämättä pysty sukeltamaan turvallisesti:

- tajuttomuuskohtaukset tai epilepsia
- sydän- ja verisuonisairaudet
- keuhko- tai hengityselinsairaudet, astma (erityisesti kylmä-ärsytyksen laukaisema, mutta myös muut tyytit)

Olen saanut tiedoksi ja ymmärrän, että snorkkelisukellukseen voi osallistua, jos:

- Tunnen itseni terveeksi, eikä minulla ole yllä mainittuja lääketieteellisiä riskitekijöitä
- Noudatan turvallisuussyistä kaikkia snorkkelisukellusoppaan antamia ohjeita
- Olen uimataitoinen ja sinut veden kanssa
- Käytän kelluntavälinettä
- Pysyttelen ryhmän/sukellusoppaan välittömässä läheisyydessä
- Keskeytän sukelluksen, ennen kuin minulle tulee kylmä, tai väsynyt tai stressaantunut olo.

Osallistujien turvallisuus on etusijalla. Snorkkelisukellustapahtuman järjestäjällä on oikeus keskeyttää sukellus, mikäli olosuhteet niin vaativat, tai osallistujan terveyttä, toimintakykyä tai sukelluskelpoisuutta on syytä epäillä.

Osallistujan nimi			
Sähköposti			
Puhelin		Syntymäaika	

Hyväksyn yllämainitut ehdot	
Allekirjoitus	
Huoltajan allekirjoitus (Mikäli osallistuja on alle 18-vuotias)	
Päivämäärä	